

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România 35 lei
 6 luni 18 „
 3 luni 9 „
 Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
 București, CĂLEA RAHOVEI—5
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

AVIS. — Rugăm pe d-nii abonați ai Curierului Judiciar, cari s'au schimbat domiciliul cu ocazia numeroaselor mișcări în magistratură, făcute în ultimul timp, să ne comunice prin o carte poștală noua d-lor adresă, pentru a putea primi regulat ziarul căci, la mulți abonați, Poșta a înapoiat ziarul cu observația „plecat din localitate“, sau „necunoscut în localitate“.

S U M A R :

Logodna (în vechile legiuri și în actualul nostru drept), de d-l Victor G. Cristofor ;

JURISPRUDENȚA :

Curtea de Casație Secția I: Lt. Ion Constantinescu cu I. Berdescu ;

Curtea de Casație S. II: Maria Ionescu azi Teodorescu cu M. I. Protopopescu și Elena Ionescu ;

Curtea de Casație S. III: Ministerul Lucrărilor Publice cu Societatea de navigație Rusă din Tulcea ;

Tribunalul Vâlcea: Primăria R-Vâlcea cu Eliza Locolenen Bălleanu.

LOGODNA

(În vechile legiuri și în actualul nostru drept)

Studiul logodnei în vechile noastre legiuri nu prezintă numai un interes istoric, de alt-fel totdeauna mare, ci, după cum vom vedea, prezintă un interes mai mare intru cât cunoscând dispozițiunile în această materie din vechiul nostru drept vom cunoaște și regulile după care trebuie să ne conducem astăzi.

În adevăr, înainte de a intra în studiul materiei ne vom încerca să dovedim că în general azi în materia logodnei guvernează aceleași reguli, cu mici excepțiuni, ca și în trecut sub vechile noastre legiuri.

Legiuitorul nostru din 1865 prin art. 1912, deși n'avea nevoie s'o spuie abrogă legile civile anterioare numai *în tot ce nu este conform regulilor prescrise prin acest codice*.

D. Profesor G. Nacu zice, însă, că există dificultate «în a găsi exemple de dispozițiuni din co-

dicele Calimah și Caragea sau alte legiuri civile care să fi rămas în vigoare ca fiind conforme regulilor Codului civil¹⁾.

Noi nu credem că există o asemenea dificultate căci ne pare simplu, că acele dispozițiuni din vechile noastre legiuri au rămas în vigoare care completează pe cele puține dezvoltate în c. civ. sau care n'au de loc corespunzătoare în actualul nostru cod civil.

În adevăr, avem materii care nu sunt reglementate în acest cod, cum este, ca să nu dăm decât un exemplu și singurul care ne interesează, materia logodnei.

Deci în baza art. 1912 din c. civ. trebuie să preferăm să judecăm în materii asupra cărora c. civ. nu reglementează nimic ținând seamă de dispozițiunile legiurilor noastre vechi, decât să alergăm la analogie sau chiar la regulile dreptului comun, sau să judecăm numai după echitate; căci după art. 1912 nefiind abrogate decât acele dispozițiuni contrare regulilor prescrise de c. civ., dispozițiunile care n'au cui să fie contrare neavând corespunzătoare în c. civ., rămân în vigoare.

Însuși d. Profesor D. Alexandresco, care de alt-fel crede, împreună cu toți ceilalți autori români, că logodna sau promisiunea de căsătorie este un contract nul în legislația noastră, recunoaște că «ori de câte ori vom găsi o lacună în legea actuală vom putea recurge la legile vechi, dacă cazul se află prevăzut acolo²⁾.

Deci dispozițiunile vechilor noastre legiuri în materie de logodnă sunt și azi în vigoare și judecării noastre, în darea dreptății, trebuie să ție seamă de ele, și numai de ele.

Acuma, însă, dacă aceste dispozițiuni, în specie cele relative la logodnă, din vechile noastre

1) Dreptul Civil Român, I p. 111.

2) Dreptul civil Român, I, ed. II, p 51.

legiuiri adică din Codul Calimah și Codul Caragea — căci nu trebuie să ne întoarcem mai mult în trecut³⁾, — nu sunt contrare vre-unei reguli prescise de c. civ.; ele sunt însă în parte în contradicere cu gradul actual de cultură și cu modul actual de a vedea lucrurile. Vom păstra de aceea numai acele dispozițiuni sau acele părți din dispozițiunile vechilor coduri care nu sunt contrare nici gradului de cultură la care am ajuns și nici modului actual de a vedea lucrurile⁴⁾.

Toate cele de mai sus, însă, le credem adevărate numai pentru că, după părerea noastră, legiuitorul din 1865 n'a putut să dărâme o întreagă instituțiune juridică ca aceea a logodnei, despre care legiuitorul Calimah zice că «are mai aceiași putere ca însăși cununia», neavând nici un motiv bine-cuvântat de a face aceasta. Singurul motiv care a și putut face pe legiuitor să nu măi recunoască și să nu măi ocrotească instituțiunea logodnei ar fi fost faptul că, în această instituțiune, nu s'ar măi fi găsit nici un raport juridic. Acest motiv, însă, n'a existat, căci însăși baza instituțiunii, este un raport obligator. În adevăr, ce-i logodna? E promisiunea de căsătorie ce o face unul din viitorii soți celuilalt și pe care acesta o acceptă; e, deci, obligațiunea ce-și iaă fie-care din viitorii soți de a contracta căsătoria.

De alt-fel, dacă legiuitorul nostru, pe de o parte nu vorbește nimic despre logodnă, pe de altă parte nici nu o desființează ca instituțiune juridică, căci pentru a susține aceasta nu putem să invocăm sprijinul art. 129 c. civ., care cere consimțământul la căsătorie a celor doi viitorii soți, consimțământul liber, căci legea nu cunoaște altele, sau acel al art. 162 c. civ., care dă drept soțului al cărui consimțământ n'a fost liber să atace căsătoria. Căci cred că redactorii codului civil cerând ca consimțământul să fie liber au înțeles numai ca el să fie liber de ori ce influență sau constrângere străină de persoana logodnicilor, căci după cum zice Touillier⁵⁾ «*quiconque s'oblige à faire ou à ne pas faire, aliéne une partie de sa*

³⁾ Căci codurile Calimah și Caragea sunt cele mai complete dintre toate legiuirile noastre vechi și legiuitorul nostru în art. 1912 n'avea nevoie să adauge pe lângă acestea «și ori ce alte legiuiri civile anterioare» de oare ce dispozițiunile acestor coduri sau au schimbat sau au complectat pe acele din legiuirile anterioare, pe care deci le-a abrogat.

⁴⁾ Nu vom ținea seamă deci, de dispozițiunile acestor coduri întru cât vorbesc de farmece, de deosebire de credință, etc., precum nici de acele care presupun oare care practice religioase — și aceasta întru cât logodna, ca și căsătoria cu care e strâns legată a devenit sub c. civ. o instituțiune pur civilă.

⁵⁾ Le droit civ. fr. I, VI, No. 293

liberté» și știm că logodna consistă tocmai în obligațiunea ce și-au luat logodnicii de a face nunta, deci libertatea fie-cărui din logodnici e știrbită prin obligațiunea ce și-au luat și deci consimțământul lor la căsătorie nu poate fi complet liber.

Dispozițiunile articolelor mai sus citate din c. civ. formează un argument ce ni se poate aduce în potriva celor susținute de noi; am văzut însă că e nefundat.

Ni se poate încă obiecta că din soluția dată de noi rezultă distrugerea unității de legislație, altfel glăsuind codul Calimah în Moldova și altfel codul Caragea în Muntenia. La această obiecțiune însă, nu trebuie să răspundem noi, ci, la aceasta trebuia să se gândească legiuitorul când a redactat art. 1912, căci el lasă să se înțeleagă această dualitate legislativă în caz când regulile ce nu sunt contrare regulilor prescise de codul civil, rămân în vigoare.

Totuși credem că dispozițiunile legiuirii Calimah se pot aplica astăzi și în Muntenia întrucât această legiuire e măi puțin defectuoasă și măi complectă de cât aceea a domnului Caragea și întrucât în materia logodnei, dispozițiunile acestor două legiuiri nu se contradic.

Ni se poate obiecta încă că greșim când credem că nu-i nici o dispozițiune în c. civ., din care să reiasă că promisiunea de căsătorie nu-i valabilă și că uităm ceea ce zice art. 963 c. civ.: «Numai lucrurile ce sunt în comerț pot fi obiectul unui contract», că căsătoria nu-i în comerț pentru că interesează în particular starea persoanelor și deci ea nu poate fi obiectul unui contract, deci logodna este un contract nul și nu putem admite că dispozițiunile în această materie din vechile noastre legiuiri au rămas în vigoare, fiind-că sunt contrare dispozițiunilor cod. civil.

Răspundem că acest articol nu poate fi aplicat aici, căci el vorbește de *lucruri* (care presupun o valoare pecuniară) și noi știm că obligațiunile pot exista și fără să aibă o valoare pecuniară, fiindcă codul civil nu cere aceasta; și că art. 963 nu se raportă de cât la cele coprinse în art. 476, 478, 965, 1156, 1310, 1840 codul civil, după cum ne arată chiar adnotatorii acestui cod.

Alte obiecțiuni ne putându-se imagina, trecem la examinarea dispozițiunilor ce ne interesează.

* * *

Vom aluneca repede asupra legiuirilor civile anterioare C. Calimah și C. Caragea, căci numai dispozițiunile acestor două coduri sunt acele care trebuie să umple golurile din codul civil.

Pravilele lui Matei Basarab și Vasile Lupu, cu aproape aceleași dispozițiuni amândouă, recunosc

logodna ca promisiune reciprocă de căsătorie, făcută astfel că obligă pe fie care din logodnici să contracteze numai de cât căsătoria. Cel ce se va răzgândi, sau cum zice legiuirea lui Vasile Lupu «fi va părea rău», va fi nevoit să dea arvuna indoit. Restituea numai simplu arvuna când unul dintre logodnici ar fi murit sau, s'ar fi călugărit.

Ca și caracterul logodnei, condițiunile și efectele ei în ambele aceste legiuri, ca în general în toate vechile noastre legiuri, se aseamănă mult cu cele din dreptul roman ⁶⁾.

Ca condițiune pentru ca logodna să fie obligatoare se cerea ca băiatul să aibă vârsta de cel puțin 14 ani și fata de cel puțin 12; ca efecte găsim: că, cel logodit nu se putea logodi sau căsători cu altă persoană cât timp logodna dintâi n'a fost desfăcută; logodnicul necredincios săvârșea un adulter; fratele logodnicului mort nu putea să se căsătorească cu logodnica; preotul logodit putea fi hirotonisit căci era considerat ca și însurat.

Să vedem și cazurile în care logodna se putea desface:

a) Când logodna s'a făcut fără ca părțile să aibă una din ele numai să fi împlinit condiția de vârstă.

b) Când logodnica se află îngreunată de un bărbat străin.

c) Când logodnicii sunt de credințe deosebite.

Aceste trei cazuri fiind prevăzute și în condițiile Domnilor Calimah și Caragea, le vom examina mai jos.

d) Prin dezlegarea aceluia care este mai marele locului, adică Domnul.

Această dispozițiune nu trece în codurile Calimah și Caragea, fiindcă întocmitorii lor au crezut că nu-i bine ca atunci când după lege un fapt oare care nu-i permis, să vie Domnul și să îl invoască.

e) Dacă unul sau amândoi logodnicii se căsătoresc.

Nici această dispozițiune n'o găsim în legiurile imediat anterioare codului civil și credem că cu drept cuvânt a fost înlăturată, căci ni se pare ușor pentru acela ce ar vrea să desfacă logodna și n'ar găsi nici un motiv bine cuvântat pentru a face aceasta, să se căsătorească cu altă persoană, — de multe ori acesta fiind singurul motiv chiar pentru care doria desfacerea logodnei.

f) «Desleagă-se logodna și când se va întâmpla nești-ne de se va birui de dracul și se va îndrăci muierea sau bărbatul. Ci însă de se va întâmpla aceasta mai înainte de logodnă sau într'acea

zi să se despartă, iar de se va face după aceea atunci să aștepte bărbatul ani 3, iar muierea pe bărbat ani 5, de aceea dacă vor trece 5 ani ai bărbatului sau 3 ai muierei, atunci se va însura carele va fi sănătos sau bărbatul sau muierea».

Dispozițiune foarte curioasă. Ce înțelegem prin: «de se va birui de dracul și se va îndrăci bărbatul sau muierea»? Dacă va înnebuni, sau și dacă se va îmbolnăvi de o boală așa numită incurabilă? Apoi, de ce deosebirea între bărbat și femei în privința timpului cât trebuie să aștepte unul pe altul? Adică femeia se poate însănătoși mai degrabă de cât bărbatul sau bărbatul poate aștepta mai puțin de cât femeia?

Să trecem la dispozițiunile legiurilor Calimah și Caragea care ne interesează mai mult întru cât parte din ele sunt și astăzi în vigoare, și să vedem care sunt acestea.

Legiuirea Caragea cuprinde puține dispozițiuni în această materie și acestea în același sens ca și cele din legiuirea Calimah; de aceea vom insista mai mult asupra dispozițiunilor din această din urmă legiuire, care de altfel păstrează în materia logodnei aproape aceleași dispozițiuni, ca și în legiurile anterioare și deci aproape aceleași ca și la Romani.

Legiuitorul Calimah zice:

«Logodna este făgăduința pentru următoarea însoțire și se face desăvârșit sau nedesăvârșit» (§ 64).

«§ 65. Desăvârșit se face prin ierologie, și are mai tot aceiași putere ca însăși cununia, nepunându-se deslega de cât pentru cuvincioasă pricină».

«§ 66. Nedăsăvârșit se face prin goale tocmeli și dare de arvună, atunci când nu urmează vre-o legiuită îndatorire spre neapărată săvârșire a nunței, ci pricinuește numai pagubă logoditei persoane acei ce se leapădă de cununie fără cuvincioasă și dreaptă pricină.

Avem deci două feluri de logodnă, deosebite atât prin formalitățile ce se cer pentru ca să ia naștere cât și prin efectele ce se produc în caz de deslegare a logodnei fără motiv serios.

Se naște întrebarea, dacă azi avem încă aceste două feluri de logodnă.

Păstrându-se azi deosebirea dintre logodna desăvârșită și cea nedesăvârșită rezultă următorul dezavantaj: logodna desăvârșită de și cere mai puține formalități de cât cea nedesăvârșită — căci trebuie să înlăturăm formele religioase — produce totuși efecte mai grave. În adevăr, dacă cel ce a făcut logodna desăvârșită nu are motiv bine-cuvântat de a o deslega, trebuie să facă cununia și dacă n'o face în termenul fixat de lege, Tribunalul înainte cărui a chemat, constatând că el a fost

⁶⁾ Vezi articolul nostru: «Studii de Drept Roman (Logodna)» publicat în *Curierul Judiciar* No. 66 din 1906.

capabil să se oblige în momentul în care a făcut logodna și că nu poate invoca nici un motiv de rupere a logodnei, dacă nu poate să constrângă pe logodnic la executarea directă a obligațiunei, îl condamnă la daune interese care pot consta nu numai în aceea ce a păgubit cea laltă parte ci și în aceea ce aceasta n'a putut câștiga materialmente sau moralmente.

Chestiunea este, însă, care e hotorâtor: desavantajul arătat mai sus sau folosul ce ar rezulta din păstrarea acestei dispozițiunii; folosul consistând în aceea că temerea de o condamnare de felul celei arătate mai sus ar face pe logodnicul ce ar vrea să strice logodna, fără motiv, să nu se mai gândească la aceasta și să facă cununia, rezultat ce ar împedica multe din nenorocirele ce decurg din părăsirea unei logodnice. Credem că folosul este mare și nimic nu ne îndrituește să zicem că logodna desăvârșită numai poate exista astăzi.

Pentru ca să se poată zice că s'a făcut logodnă și pentru ca obligațiunea să ea naștere se cerea îndeplinirea unor formalități; așa logodna desăvârșită se făcea prin ierologie adică înainte preotului prin blagoslovenie și legătura cu facerea crucilor, iar logodna nedesăvârșită numai prin «goale tocmei și dare de arvună». Azi logodna desăvârșită se va face prin simpla declarațiune formală de a se lua în căsătorie; cea nedesăvârșită însă ar trebui făcută tot prin darea de arvună adică darea de mai înainte a unei sume de bani ca să servească ca despăgubiri și care e considerată ca reprezentantul în bani destul de exact al pagubei cauzate prin neîndeplinirea promisiunei. Inșă, deși darea de arvună în materie de căsătorie e perfect licită (7) și deși nu se poate spune că ea atinge libertatea consimțământului la căsătorie pentru că, după cum am văzut, acest consimțământ nu poate fi pe deplin liber, de îndată ce ei și-au luat obligațiunea de a contracta căsătoria, totuși logodna nedesăvârșită nu poate exista astăzi și în logodna de azi nu trebuie să vedem de cât logodna desăvârșită din codul Calimah. Aceasta fiind că nu-î logic ca în caz de neexecutare a promisiunei de căsătorie, logodnicul care a dat arvună să fie mai puțin răspunzător de cât acela care n'a știut că trebuie o asemenea formalitate sau n'a putut-o îndeplini.

(Va urma)

Victor G. Cristofor

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIES. I

Audiența de la 19 Martie

Președenția D-lui I. D U C A, Consilier

L-t Ion Constantinescu cu I. Berdescu ș. a.

Termen.—Termen de înfățișare la judele de ocol. — Dispozițiile art. 84 din legea jud. de ocol. — Dacă ele sunt aplicabile și în caz de amânări.

Drept litigios.—Cumpărătorul unei creanțe la licitație publică când nu există vre o contestație asupra creanței. — Dacă el poate fi considerat ca cesionar al unui drept litigios.—(Art. 1309 C. civil).—Prescripția.—Prescripția din art. 1904 C. civil.—Când se aplică.

1. *Dispozițiunile prevăzute în art. 84 din legea judecătoriilor de pace ca termenul de înfățișare să fie de la 3—15 zile și să fie pus în vederea părâtului cel mai târziu cu două zile înainte de înfățișare, trebuie să se observe numai pentru primul termen de înfățișare, iar nu și după mai multe amânări.*

2. *Nu poate fi considerat ca cesionar al unui drept litigios în sensul art. 1309 C. civil, cumpărătorul unei creanțe de la licitație publică, pe când nu există nici o contestație asupra validității acelei creanțe și nici se putea ști dacă debitorul se va opune la plata ei.*

3. *Prescripțiunea din art. 1904 C. civ. se aplică numai când datoria este întemeiată pe bună credință, iar nu și când se constată printr'un titlu.*

Decizia No. 101/907. — Respins recursul făcut de Locot. Ion Constantinescu, contra cărței de judecată a Judelui ocol. Târgoviște No. 326/905, dată în proces cu I. Berdescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Cristescu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l I. Berdescu în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I-ii de casare:

«Exces de putere și violarea dispozițiunilor art. 84 din legea judec. de pace. Prin acest text de lege se prevede că termenul de înfățișare la judecătoriile de pace, va fi de la 3—15 zile și va fi pus în vederea părâtului cel mai târziu cu 2 zile înainte de înfățișare. Or, din dovada dată de subsemnatul pentru primirea citațiunei cu termenul de 25 Aprilie rezultă că această citațiune, mi-a fost predată în ajunul judecării procesului, adică în ziua de 24 Aprilie ora 12 din zi.

«Dacă s'ar ține socoteala și ar fi aplicabil și la judecătoriile de pace art. 73 Pr. civ. ziua de 24 Aprilie, când mi s'a predat citațiunea era Duminică și prin urmare pentru termenul de 25 Aprilie, procedura nu era îndeplinită nici din acest punct de vedere. Cu toate acestea însă d-l Jude de ocol trecând peste toate principiile de drept, găsește că procedura a fost bine îndeplinită și în termen și în lipsa subsemnatului, dispune judecarea procesului în fond».

Având în vedere cartea de judecată supusă recursului prin care judele de ocol a condamnat pe recurentul de azi, Locot. I. Constantinescu, să plătească

(7) Touillier, T. VI No. 293 — Merlin, Rép. V. Peine contractuelle 31, No. 3.

intimatului I. Berdescu, în baza chitanței cu data 17 Februarie 1898, suma de 171 lei, cu procentele și cheltuieli de judecată;

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 84 din legea jud. de pace, termenul de înfățișare trebuie să fie de la 3—15 zile și să fie pus în vederea părâtului cel mai târziu cu două zile înainte de înfățișare; că aceste dispozițiuni trebuiesc observate pentru primul termen de înfățișare, iar nu și după mai multe amânări, cum e cazul în specie;

Că, dar, acest mijloc de casare este nefondat;

Asupra motivului al II-lea:

«Exces de putere și violarea celor mai elementare principii de drept. I. Berdescu avocat, domiciliat în București cumpără cu violarea disp. art. 1309 C. civ. niște creanțe ale falitului Moritz Bufti, între care și o chitanță a subsemnatului și fără a-mi comunica conform art. 1393 C. civ. mutația creanței mele, intentă acțiune în contra-mi la judele de ocol și cu toate că în ședința de la 14 Iunie 1904, am ridicat incidentele că reclamantul ca avocat nu se putea face cumpărător de drepturi litigioase și că nu putea să intente acțiune mai înainte de a-mi face comunicarea prevăzută de art. 1393, totuși d-l jude de ocol imi respinge ambele incidente, găsind că numitul Berdescu deși avocat, putea să cumpere creanțe litigioase și că mutația creanței mele nu trebuia să mi-o comunice motivând în speță că nu poate fi vorba de o cesiune propriu zis, ci de o vânzare».

Considerând că este necontestat că intimatul I. Berdescu, avocat, a cumpărat la licitație publică creanțele falitului Moritz Bufti, între care se găsea și aceia constatată prin chitanța din 17 Februarie 1898 asupra recurentului de azi Locot. I. Constantinescu;

Considerând că această creanță fiind vândută la licitație publică, pe când nu era nici o contestație asupra validității ei, și nici se putea ști dacă debitorul se va opune la plată, cumpărătorul I. Berdescu, nu poate fi considerat ca cesionar al unui drept litigios, în sensul art. 1309 C. civ.;

Că, iarăși întru cât debitorul nu a pretins, la instanța de fond, că a plătit în totul sau în parte creanța care face obiectul litigiului; nici motivul întemeiat pe lipsa de notificarea strămutării creanței nu este întemeiat;

Asupra motivului al III-lea:

«In ședința de la 13 Decembrie 1904 susțin și dovedesc că creanța mea era o datorie provenită din marfă cumpărată de mine de la un comerciant, și că această datorie e prescrisă conform art. 1904 C. civ. prin trecerea termenului de un an și d-l Jude de ocol violând dispozițiile sus citatului text de lege găsește că prescripția invocată de mine nu-și mai are locul întru cât creanța și-a schimbat caracterul prin trecerea ei în cumpărătoare în mâinile unui necomerciant, în speță reclamantul I. Berdescu și-mi respinge și acest incident».

Considerând că prescripțiunile din art. 1904 C. civ. se aplică numai când datoria este întemeiată pe bună credință, iar nu și când se constată printr'un titlu (chitanță), cum este în specie;

Că, dar, și acest ultim mijloc de casare fiind neîntemeiat, recursul se găsește nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 29 Ianuarie 1907

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

Maria G. Ionescu azi Maria Teodorescu cu M. I. Protopopescu și Elena Ionescu

Urmărire imobiliară.—Contestațiuni bazate pe o cerere care reclamă însăși dreptul de proprietate al nemîșcătorului.—Aprecierea serioșității ei.—Dacă ea constituie o judecată în fond asupra dreptului de proprie-

tate.—Tabloă de ordinea creditorilor.—Lipsa lui.—Dacă anulează urmărirea silită.—Comandament.—Anularea lui.—Dacă anulează și cererea introductivă de vânzare făcută pe timbru de 10 lei.—(Art. 530, 506 bis, 512 Pr. civ.).

1. *Aprecierea numai a serioșității unei contestațiuni bazată pe o cerere prin care însăși proprietatea nemîșcătorului urmărit este reclamată în totul sau în parte, nu constituie o judecare în fond a dreptului de proprietate, fiind lăsat cu totul la inițiativa părților a cere respectarea dreptului de proprietate pe căile ordinare înaintea instanțelor judecătorești.*

2. *Intocmirea tabloului de ordinea creditorilor și validitatea lui nu atarnă de formele ce au a se îndeplini pentru urmărirea silită, așa că chiar dacă un asemenea tabloă ar lipsi, urmărirea nu poate fi anulată.*

3. *Prin anularea comandamentului nu se anulează și cererea introductivă de punere în vânzare așa că, nu este nevoie de o nouă cerere de punere în vânzare pe timbru de zece lei, pentru a se da curs urmăririi.*

Deciziunea No. 19/907.—Respins recursul făcut de Maria G. Ionescu azi Maria Teodorescu contra ordonanței de adjudecare a trib. Ilfov secția Notariat No. 679/905, dată în proces cu M. I. Protopopescu și Elena Ionescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Ulvinianu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Dumitrescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Exces de putere, incompetență, cu violarea și greșita interpretare art. 530 alin II proc. civilă. La vânzarea prin licitație publică a imobilului d-nei Elena Ionescu am făcut contestație și am cerut expres printr'unul din capetele de cerere, conform art. 530 proc. civilă, suspendarea vânzării până la tranșarea definitivă a acțiunii intentată la trib. Ilfov s. I contra d-nei Elena Ionescu în restituirea zisului imobil, contestându-i dreptul de proprietate. Am arătat tribunalului de Notariat pe scurt motivele și probele acțiunii ce se va judeca la tribunalul civil, dându-i elementele de apreciere și serioșitate a acțiunii de fond. Tribunalul însă, în loc de a se conforma art. 530 proc. civ. și a se ține în competența sa de instanță specială de urmărire, își însușește dreptul și judecă în fond însăși temeinicia obiectului acțiunii ce este dată în judecata tribunalului ordinar civil, și, motivând în drept și în fapt, respinge contestațiunea, declarând că nu am dreptul asupra imobilului pus sub urmărire. Comite prin aceasta exces de putere, căci pe de o parte se pronunță asupra unei cereri ce nu-î făcusem, iar pe de alta a judecat fără competență, căci nu era încăderea trib. de Notariat de a se pronunța asupra dreptului de proprietate, când acest drept e contestat de părți, fiind chiar o acțiune pendentă».

Având în vedere ordonanța supusă recursului din care se constată că recurentii făcînd contestație la urmărirea avereii Elena Ionescu a cerut a se scoate de sub urmărire întreg imobilul urmărit, de oare ce acel imobil le aparține lor fiind-că actul dotal prin care a înzestrat pe fiica lor Elena Ionescu nu este transcris, așa că n'a operat transmiterea proprietății asupra înzestratei;

Că Tribunalul de urmărire judecând acest motiv al contestațiunii îl respinge ca nefondat, de oare-ce numai cei de al treilea, în favoarea cărora este prescrisă formalitatea transcrierii, pot să se prevaleze de lipsa acestei formalități, iar între părțile contractante, transferarea proprietății este operată de drept în baza actului total autenticat;

Considerând că după art. 530 pr. civ. se lasă la facultatea judecătorilor amânarea vânzării când se va fi făcut o contestație bazată pe o cerere prin care însăși proprietatea nemiscătorului urmărit este reclamată în totul sau în parte; tribunalul are să aprecieze pentru aceasta seriozitatea cererei;

Că întru cât Tribunalul a cercetat temeiurile contestațiunii și a motivat pentru ce crede că nu este serioasă cererea de a se scoate de sub urmărire înreg imobilul urmărit, a uzat de un drept ce-l are de la lege și n'a violat în nimic dispozițiile art. 530 pr. civ.

Că această apreciere numai, a seriozității cererei nu constituie o judecare în fond a dreptului de proprietate fiind lăsat cu totul la inițiativa părților a cere respectarea dreptului de proprietate pe căile ordinare înaintea instanțelor judecătorești.

Că de aceia motivul de casare e nefondat.

Asupra motivului II de casare :

II «Violarea și greșita interpretare a art. 506 alin. II și 506 bis comb. cu art. 512 proc. civ. și a principiului de drept «quod nullum est, nullum producit effectum». S'a arătat tribunalului că, prin jurnalul din 16 Maiu 1905 trib. a anulat atât proc. verbal de situație, cât și afiptele și publicațiunile; însă refacându-se procedura, s'a omis a se face atât tabloul de ordine, cât și a se fixa prețul, conf. art. 506 alin. II. Trib. respinge incidentul, motivând că întru cât prin zisul jurnal nu s'a pronunțat și anularea tabloului, acest act a rămas din procedura desființată prin hotărârea sa și își produce efectele sale și pentru procedura refăcută. Or. este un principiu că odată ce un act de procedură este anulat, toate cele-lalte formalități făcute pe temeiul procedurii anulate este, prin consecință și prin efectul anulării, nule și fără ființă».

Considerând că lipsa sau neregularitatea tabloului de ordinea creditorilor nu atrage nulitatea urmăririi, de oare-ce art. 512 pr. civ. care prevede formalitățile de îndeplinit sub pedeapsă de nulitate, nu prevede și art. 506 bis relativ la tabloul de ordine și aceasta pentru motivul că întocmirea tabloului și validitatea lui nu atîrnă de la formele ce au a se îndeplini pentru urmărirea silită;

Că, prin urmare, chiar dacă tabloul ar lipsi, urmărirea nu poate fi anulată așa că din acest punct de privire motivul de casare e neîntemeiat;

Considerând însă că un tablou de ordinea creditorilor s'a făcut în speță și dacă s'a anulat procesul-verbal de situație și afiptele, fără a se fi anulat și cele-lalte forme ale vânzării, tabloul a rămas în ființă și poate servi la scopul pentru care a fost făcut;

Că dar nu era nevoie de facerea unui nou tablou, așa că și din acest punct de privire, motivul de casare este nefondat;

Asupra motivului de III de casare :

III. «Exces de putere — S'a dovedit tribunalului că actul de ipotecă ce se execută a fost investit cu formula executorie cu mult posterior cererii de punere în vânzare a imobilului executat; că însăși această cerere de punere în vânzare a fost implicit anulată de Tribunal cu ocaziunea anulării întregii urmăririi, tocmai pe motivul că actul de ipotecă la acea dată nu era investit cu formula executorie și am susținut că în asemenea împrejurări creditorul trebuia să facă o cerere regulată de punere în vânzare pe temeiul actului de ipotecă investit cu formula executorie; tribunalul respinge acest incident, considerând ca legală o cerere în justiție pentru executarea unei creanțe care n'a purtat titlul executor la acea dată.—Instanța de fond, prin acest fel de motivare, violează principiul elementar că o cerere în justiție prematură când

dreptul nu este născut, sau de a executa un act până nu se constată că el e declarat executor».

Considerând că prin anularea comandamentului nu se anulează și cererea introductivă de punere în vânzare, așa că nu este nevoie de o nouă cerere de punere în vânzare pe timbru de 10 lei, pentru a se da curs urmăririi;

Că Tribunalul la care se făcuse o cerere pe timbru legal, nu avea a mai prelinde creditorului urmărit, în urma anulării comandamentului, o nouă cerere pe timbru de 10 lei;

Că în orî care caz, cestiunea netimbrării suficiente a cererii nu poate vicia procedura de urmărire;

Că dar Tribunalul n'a comis nici un exces de putere și de aceia și acest motiv e neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 16 Februarie 1907

Președenția D-ului G. P. Petrescu, Președinte

Ministerul de Lucrări Publice cu Societatea de navigație Rusă din Tulcea

Expropriere. — Apel. — Declararea apelului la greșa Tribunalului. — Advocatul Statului de pe lângă Curtea de apel. — Dreptul acestuia de a face apel în numele Ministerului de lucrări publice — Dacă și advocații Statului de pe lângă Tribunal au acest drept. — Soluție negativă. — Art. 22 și 23 din legea pentru Administrarea Domeniilor Statului.

Prin art. 22 și 23 din legea pentru Administrarea Domeniilor Statului din 1872, se limitează dreptul de a face apel numai la advocații Statului de pe lângă Curtea de apel.

Aceste texte fiind generale și nefăcând nici o distincție, urmează că și în materie de expropriere, singur avocatul Statului de pe lângă Curtea de apel are calitatea de a face apel, deși apelul în această materie se declară la greșa Tribunalului de prima instanță.

Deciziunea No. 52/907. — Respins recursul făcut de Ministerul de Lucrări Publice contra deciziunii Curței de apel din Galați Secția II cu No. 1 din 23 Ianuarie 1907.

Curtea,

Ascultând pe d-l adv. Boambă din partea Ministerului Lucrărilor Publice în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l adv. Gamulea din partea întinatei societăți, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Exces de putere, greșită interpretare, a art. 22 și 23 din legea din 28 Martie 1872 și greșita aplicare a art. 316 pr. civilă. Legea din 28 Martie 1872 pune îndatorire adv. Statului de a îngriji ca interesele Statului să fie apărate și în special însărcinează pe adv. Statului de la tribunal ca în caz de condamnățiune să trimeată în termen scurt copie de pe sentința avocatului de la Curte pentru a face apel.

«Dispozițiunea ca adv. public de la Curte să înainteze apelul se explică în legiuirea de la 1872 prin faptul că la acea epocă apelurile se introduceau numai la Curtea de apel; dar mai târziu legi speciale prescriu ca apelul să se facă la tribunal în termen scurt și fără a se aștepta comunicarea prealabilă a hotărârei este incontestabil că în spiritul legii de

la 1872 și în obligațiunea ce pune această lege avocatului de la tribunal de a trimite hotărârea avocatului de la Curte pentru a se face apel rezidă dreptul și datorica avocatului de la tribunal ca în cazurile de mai sus să introducă chiar el apelul la grefa Tribunalului.

«Apărarea intereselor Statului pe lângă cari sunt numiți avocații publici prin decret regal, apărare în care intră și dreptul de a face apel este un mandat pe cari adv. Statului îl define de lege fără trebuința vre unei delegațiuni speciale sau a unei ratificări oarecare din partea nimănui și Curtea de apel din Galați hotărând astfel a comis un exces de putere, a interpretat greșit art. 22 și 23 din legea din 28 Martie 1872 și a aplicat greșit art. 316 pr. civ.

«Pentru aceste motive cerem casarea deciziunii de expropriere No. 1 a Curței de apel din Galați Secția II din 23 Ianuarie».

Având în vedere că din decizia Curții de apel din Galați Secția II-a cu No. 1 din 1907, ce este supusă recursului, se constată că Societatea de Navigație Rusă din Tulcea a fost expropriată de un imobil al său din Tulcea, de către Ministerul de Lucrări Publice;

Că, în contra deciziei comisiei de arbitri prin care se fixează indemnizația convenită societății, avocatul Statului din Tulcea a declarat apel la Grefa Tribunalului în numele Ministerului de Lucrări Publice;

Că Curtea de apel a anulat acest apel, ca fiind făcut de o persoană ce nu avea calitate, de oare-ce prin art. 22 și 23 din legea pentru administrația domeniilor Statului din 1872, se limitează dreptul de a face apel numai la avocații Statului de pe lângă Curtea de apel;

Având în vedere că, din redacțiunea clară a acestor două texte de lege, rezultă în mod categoric că legiuitorul a conferit dreptul de apel numai avocaților de pe lângă Curtea de apel, fără a distinge dacă apelul are a se declara la Curtea de apel sau la Grefa Tribunalului de prima instanță;

Considerând că, față cu cele mai sus expuse, rezultă că cu drept cuvânt Curtea de fond a anulat apelul declarat de avocatul Statului din Tulcea, ca emanând de la o persoană fără calitate;

Că, deci, motivul de casare invocat devine nefondat; Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL VALCEA

Audiența din 27 Martie 1907

Președenția D-lui TEODOR VASILIU, Președinte

Sentință civilă No. 224

Primăria orașului R.-Vâlcea cu Elisa Lt. P. Bălțeanu

Expropriațiune pentru cauză de utilitate publică. — Dreptul de preemțiune acordat de art. 67 din lege. — Dacă acest drept se poate exercita numai de unul din coproprietari. — (Art. 67 din legea de expropriere).

1. Dreptul de preemțiune acordat prin art. 67 din legea de expropriere e acordat proprietarilor sau urmașilor săi, adică acelor cari în momentul exproprierii aveau întreg dreptul de proprietate al lucrului expropriat.

Că această preferință constituie o excepțiune la dreptul comun care nu se justifică de cât prin preocuparea legiuitorului ca, față de cei expropriați, în caz de neîntrebuințarea imobilului său a parte din el, să le redea puțința de a reintra în drepturile de cari au fost lipsiți pe motiv de utilitate publică.

2. Coproprietarul care voește a exercita singur dreptul de preemțiune, nu ar putea, în baza nici unui principiu de drept comun, să stabilească între el și coproprietari, o legătură juridică din care să rezulte că, renunțarea acestora îi profită lui iar nu comunei expropriante, pe când din contra comuna expropriantă, a cărui drept de proprietate este grevat de această indisponibilitate, recapătă prin această renunțare deplinul exercițiu al dreptului său de proprietate.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de Primăria orașului R.-Vâlcea, prin petițiunea înregistrată la No. 8381 din 24 Februarie 1907, ca față cu d-lor Elisa Lt. P. Bălțeanu, din orașul Turcu-Severin atât personal cât și în calitate de tutoare a minorilor def. Lt. A. Bărbuneanu și Locot. P. Bălțeanu tot din orașul T.-Severin ca cotutore al minorei def. Locot. A. Bărbuneanu, să se recunoască de tribunal că sus numiții nu pot exercita dreptul de preemțiune prescris de art. 67 din legea de expropriere, pentru cazul de utilitate publică, asupra restului de teren rămas disponibil din exproprierea pentru lărgirea bulevardului Tudor Vladimirescu de care tratează sentința trib. Vâlcea No. 413/905 și decisiunea arbitrară relativă, pe motiv că minorii nu au făcut cerere în termenul legal, iar D-na Elisa P. Bălțeanu nu poate singură să exercite acest drept, și ca consecință tribunalul să declare fără efect și cererea introdusă personal de d-na Elisa P. Bălțeanu, prin petițiunea dată primăriei și înreg. la No. 3270 din 25 August 1906;

Ascultând pe părți în susțineri; și

Pe D-l reprezentant al Ministerului Public în concluziuni;

Având în vedere actele prezentate de reclamanta Primărie și din care se constă că, acest tribunal prin sentința civilă No. 413/905, a declarat de expropriat pentru cauză de utilitate publică și pentru alinierea și prelungirea bulevardului Tudor Vladimirescu din orașul R.-Vâlcea, terenul proprietății moștenitorilor def. Căpitan Bărbuneanu din R.-Vâlcea reprezentați azi în instanță prin d-na Eliza Lt. P. Bălțeanu personal și ca tutoare legală a minorei sale fice Eleonora A. Bărbuneanu, și Căpitan Petre Bălțeanu, în calitate de soț și cotutore, teren în suprafață de 910 m. p. și 57 c. m. și care sentința a fost dedusă înaintea Comisiunii de arbitri de pe lângă acest tribunal, pentru fixarea indemnizațiunii ce urma a se plăti de Primăria orașului R.-Vâlcea pentru terenul expropriat după cererea sa, pronunțându-se deciziunea No. 1 din 1906, confirmată prin deciziunea Curței de apel secțiunea I Craiova No. 5 din 1906;

Având în vedere că din terenul expropriat rămânând disponibil un rest, primăria reclamantă pe baza dispozițiilor art. 67 și 68 din legea de expropriere a pus în vânzare acel teren, emițând publicațiunea No. 2008 din 20 Iunie 1906;

Având în vedere că din copia petițiunii adresată Primăriei orașului R.-Vâlcea la 25 August 1906, înreg. la No. 3270, stată în dosar, se constată că pârâta Elena P. Bălțeanu personal și cu consimțământul soțului său L-t. P. Bălțeanu, declară că în calitate de moștenitoare a def. său soț Lt. A. Bărbuneanu, în baza testamentului aflat la grefa Tribunalului Hfov, secțiunea II, luând cunoștință de publicațiunea primăriei reclamante No. 2008 din 20 Iunie 1906, relativ la vânzarea terenului rămas comunei din exproprierea imobilului moștenitorilor def. Lt. A. Bărbuneanu pentru alinierea bulevardului Tudor Vladimirescu, face uz de dispozițiunile

art. 67 și 68 din legea de expropriere pentru cazul de utilitate publică, cerând ca terenul rămas și conținut în sus menționata publicație să i se vândă dânselor în condițiunile ce legea le acordă și cu cât a fost expropriată pentru metru patrat de teren rămas;

Având în vedere încheierea consiliului comunal R. Vâlcea No. 188 din 19 Februarie 1907, dată asupra cererii din sus citata petițiune, prin care s'a decis ca această cerere să fie dedusă înaintea tribunalului întru cât numita reclamantă Elisa L-t. P. Bălțeanu nu ar putea să exercite dreptul de preemțiune asupra restului de teren rămas disponibil, și care făcea obiectul cererii sus numitei reclamante;

Având în vedere dispozițiunile art. 67 și 68 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, după care dacă pământurile cumpărate pentru lucrările de utilitate publică nu se vor mai întrebuița spre acest finit, atunci foștii proprietari sau urmașii lor vor fi în drept a reclama înapoarea lor și cu acelaș preț, după învoială, ne putând în nici un caz fi mai mare de cât indemnizarea dată pentru acele pământuri;

Administrațiunea, în privirea pământurilor arătate la art. precedent va trebui să anunțe vânzarea lor în forma prescrisă de art. 5. În trei luni de la publicațiune foștii proprietari ce vor voi a face întrebuițarea de dreptul rezervat prin art. 67 vor trebui să facă formal cunoscut intențiunea lor, și în o lună de la fixarea pretențiunei, vor fi datorii de a depune la tribunal banii după care Administrațiunea va fi datoare a le slobozi actul de rescumpărare, la din contră vor perde dreptul rezervat prin art. 67 sus arătat.

Având în vedere că în fapt se recunoaște de toate părțile că minorii coproprietari ai defunctului Lt. A. Bărbuneanu, expropriați numai sunt în termen a exercita dreptul de preemțiune, acordat de art. 67 din legea de expropriere ne făcând nici o declarațiune în termen util reclamantei primării care a urmărit exproprierea;

Considerând în drept că, dreptul de preemțiune acordat de art. 67 din legea de expropriere sus arătat, e acordat proprietarilor sau urmașilor săi, adică aceora cari în momentul exproprierii aveau întreg dreptul de proprietate al lucrului expropriat;

Că această preferință constituie o excepțiune la dreptul comun care nu se justifică de cât prin preocuparea legiuitorului ca față de cei expropriați în caz de neîntrebuițarea imobilului său o parte din el să le redea puțința de a intra în drepturile de care au fost lipsiți pe motiv de utilitate publică;

Considerând însă că atunci când o parte din coproprietari nu voesc să beneficieze de acest drept de preemțiune, a recunoaște unuia singur sau unora din coproprietari acest drept, ar fi a întinde prin interpretare o excepțiune cea ce nu este admisibil și numai răspunde nici scopului pentru care s'a admis de lege această excepțiune de la dreptul comun;

Considerând că coproprietarul care voeste a exercita singur dreptul de preemțiune nu ar putea în baza nici unui principiu de drept comun, să stabilească între el și coproprietarii săi o legătură juridică din care să rezulte că renunțarea acestora îi profită lui iar nu comunei expropriante, pe când din contră, comuna expropriantă a căruia drept de proprietate este gravat de această indisponibilitate, recapătă prin această renunțare deplinul exercițiu al dreptului său de proprietate;

Considerând că această interpretare este consacrată și de Jurisprudența Franceză (vezi Daloz Repertoire de Jurisprudence «expropriation forcée»);

Considerând că a'i recunoaște chiar pentru partea proporțională a dreptului său de coproprietate pîritei Elisa P. Bălțeanu, dreptul de preemțiune, ar fi a crea între comună și numita coproprietară ce voeste a răscumpăra o stare de indiviziune, care ar micșora valoarea imobilului prin împărțea în natură sau care

s'ar reduce la o avantagiare în bani a coproprietarului, cea-ce nu este conform nici textului nici spiritului legii mai sus arătată;

Că ast-fel fiind pîrita Elisa Lt. P. Bălțeanu nu poate uza de dreptul de preemțiune ce acordă art. 67 din legea de expropriere asupra porțiunei de teren rămas disponibil și pentru care a adresat primăriei reclamante petițiunea înreg. la No. 3270 din 1906;

Că dar, față cu cele mai sus expuse acțiunea reclamantei Primării față cu numita pîrită se găsește întemeiată;

Considerând însă că în cea-ce privește pe minorii def. Lt. A. Bărbuneanu reprezentați prin cotutorii Elisa și Lt. P. Bălțeanu recunoscîndu-se după cum s'a spus mai sus că numiții coproprietari ai imobilului expropriat numai sunt în termen de a exercita dreptul de preemțiune, față de numiții minorii acțiunea reclamantei Primării se găsește fără interes și ca atare cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive redactate de D-l Președinte, Tribunalul, admite. etc.

(ss) T. Vasiliu, A. Cantacuzino

Grefier (s) Gr. Nițulescu

A apărut vol. II **CODICELE CIVIL** adnotat și comentat de d-l *Dimitrie Neagu*, fost magistrat, avocat.

Acest volum, are tot 530 pag. ca și vol. I și coprinde materia Art. 286-516.

Deposit la ziarul «*Curierul Judiciar*», București, calea Rahovei 5, de unde se expediază: contra valoare, mandat postal sau ramburs. *Prețul lei 12* broșat; legat elegant, în pânză, cu numele cumpărătorului lei 14, iar cu piele la cotor lei 14.50.

A apărui în broșură:

Câte-va mijloace economice pentru îmbunătățirea soartei țăranilor, de d-l *D. N. Comșa*, avocat. *Prețul 1-lei*. De vânzare la «*Curierul Judiciar*» și la principalele librării.

Codul Caragea, reprodus după manuscrisul original românesc, adnotat cu jurisprudența Inaltei Curți de Casație, etc., de d-l *Ion Palade*, avocat, cu prefață de d-l Profesor *D. Alexandresco*. *Prețul 5 lei*. De vânzare la «*Curierul Judiciar*».

A apărut:

In Tipografia «Curierului Judiciar» Ediția III-a **Legea și procedura electorală pentru Cameră și Senat, consiliul comunal și județean, cu textul noilor modificări introduse în 1907 cu privire la permanența listelor electorale**, adnotată cu jurisprudența Inaltei Curți de casație până la zi, de d-l *George St. Bădulescu*, prim-grefier la *Inalta Curte de casație*. *Prețul: 3 lei* broșat; *4 lei* legat flexibil în pânză.

Comandele se primesc la «*Curierul Judiciar*».